

Capitolul IV UTILIZAREA TERENURILOR

IV.1.
STARE ȘI TENDINȚE

IV.2.
IMPACTUL SCHIMBĂRII UTILIZĂRII
TERENURILOR ASUPRA MEDIULUI

IV.3.
FACTORII DETERMINANȚI AI SCHIMBĂRII
UTILIZĂRII TERENURILOR

IV.4.
PROGNOZE ȘI ACȚIUNI ÎNTREPRINSE PRIVIND
UTILIZAREA TERENURILOR



IV. UTILIZAREA TERENURILOR

IV.1. STARE ȘI TENDINȚE

IV.1.1. Repartiția terenurilor pe categorii de acoperire/utilizare

Fondul funciar reprezintă totalitatea terenurilor, inclusiv cele acoperite de ape de pe teritoriul țării și modul de utilizare a acestora.

În funcție de destinația lor, terenurile se împart în mai multe categorii:

- terenuri cu destinație agricolă;
- terenuri cu destinație forestieră;
- terenuri aflate permanent sub ape;
- terenuri din intravilan, aferente localităților urbane și rurale pe care sunt amplasate construcțiile, alte amenajări ale localităților, inclusiv terenurile agricole și forestiere;
- terenuri cu destinații speciale cum sunt cele folosite pentru transporturile rutiere, feroviare, navale și aeriene, plajele, rezervațiile, monumentele naturii, ansamblurile și siturile arheologice și istorice etc.

Fondul funciar și în mod corespunzător, dreptul de proprietate și celelalte drepturi reale trebuie înregistrate în documentele de evidență funciară și de publicitate imobiliară prevăzute de lege.

Județul Maramureș are o suprafață totală de 630436 ha. Suprafața agricolă a județului este de 305 528 ha, adică 48.46% din suprafața totală a județului, iar cea a fondului forestier la 290 041ha, adică 46% din suprafața totală județului.

Tabel IV.1. Repartiția terenurilor pe categorii de acoperire/utilizare, în anul 2014

| Categorია de acoperire/utilizare | Suprafața | |
|---|---------------|--------------|
| | ha | % |
| Total terenuri agricole, din care: | 305528 | 48.46 |
| ▫ arabil | 81072 | 12.85 |
| ▫ pășuni | 96888 | 15.36 |
| ▫ fânețe | 121019 | 19.19 |
| ▫ vii și pepiniere viticole | 243 | 0.038 |
| ▫ livezi și pepiniere pomicole | 6306 | 1 |
| Total terenuri neagricole, din care: | 324908 | 51.53 |
| ▫ Paduri si alta vegetatie forestiera | 290041 | 46 |
| ▫ Ape și bălți | 5387 | 0.85 |
| ▫ Construcții | 12827 | 2.03 |
| ▫ Căi de comunicații și căi ferate | 6389 | 1.01 |
| ▫ Terenuri degradate și neproductive | 10264 | 1.62 |
| TOTAL suprafață | 630436 | 100 |

(Sursa: Institutul Național de Statistică Baza de date TEMPO on-line)

Raportul județean privind starea mediului pentru anul 2023

Acoperirea/utilizarea terenurilor (% din suprafața totală a județului Maramureș) și acoperirea/utilizarea terenurilor agricole (% din suprafața totală agricolă) aferentă anului 2014 este prezentată în figurile IV.1. și IV.2.

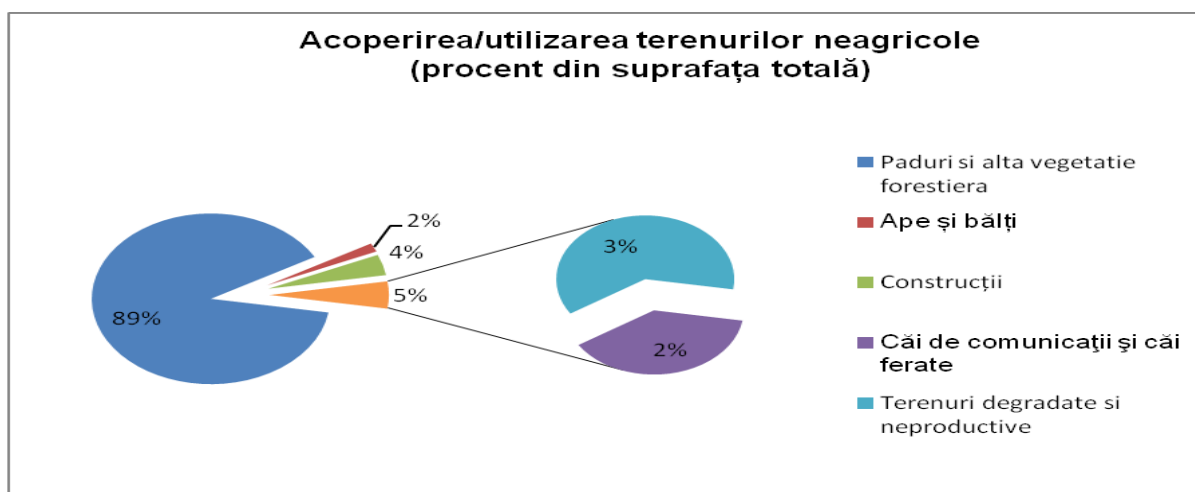


Figura IV.1. Acoperirea/utilizarea terenurilor neagricole(% din suprafața totală)
(Sursa: Institutul Național de Statistică Baza de date TEMPO on-line)

Din terenul neagricol ponderea cea mai ridicată o dețin pădurile și altă vegetație forestieră(89% din terenul neagricol total), urmat de construcții (4% din terenul neagricol total), terenuri degradate și neproductive(3% din terenul neagricol total), căile de comunicații și căi ferate (2% din terenul neagricol total) și ape și bălți (2% din terenul neagricol total).

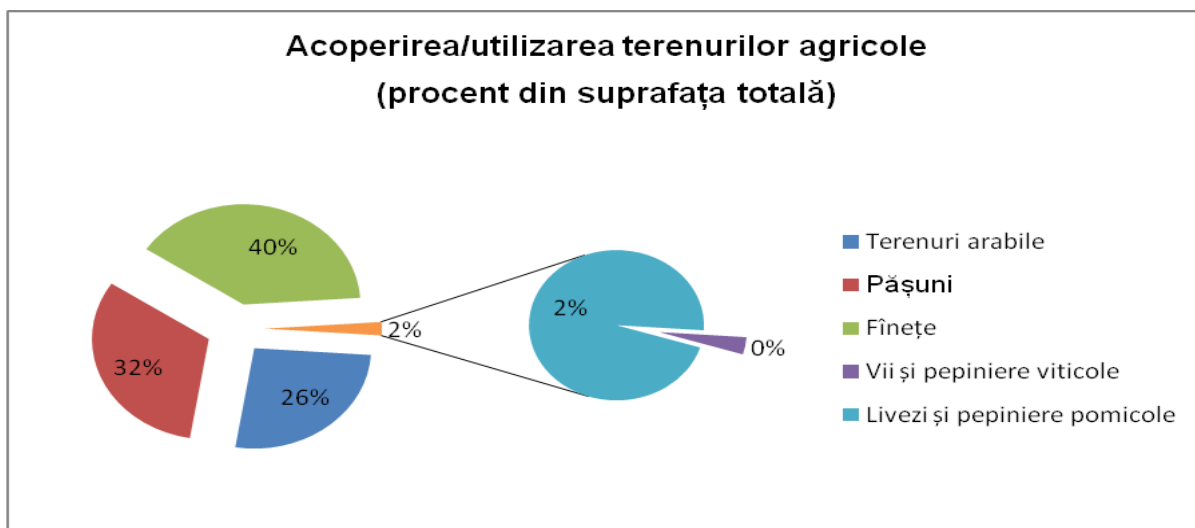


Figura IV.2. Acoperirea/utilizarea terenurilor agricole
(Sursa: Institutul Național de Statistică Baza de date TEMPO on-line)

Din terenul agricol ponderea cea mai ridicată o dețin fînețele (40,0% din terenul agricol total), urmat de pășuni (32% din totalul terenului agricol), terenuri arabile (26% din terenul agricol total), pe ultimul loc ca suprafață ocupată se situează terenurile acoperite cu vii și livezi (2% din terenul agricol).

Raportul județean privind starea mediului pentru anul 2023

IV.1.2. Tendințe privind schimbarea destinației utilizării terenurilor

Cererea ridicată pentru terenuri creează o tensiune sporită între nevoile concurente de la nivel local. Cererea de alimente și cererea de energie, ambele în creștere, concurează pentru terenurile productive. La nivel local, disponibilitatea terenurilor creează oportunități pentru investiții, pentru schimbarea productivității și crearea de venituri.

✓ Schimbările înregistrate în acoperirea/utilizarea terenurilor

Tabelul IV.2. Schimbări în acoperirea/ utilizarea terenurilor, perioada 2009 - 2014

| Categorია de acoperire | Suprafața(ha) | | | | | | Schimbări în utilizarea/ folosirea terenurilor 2009-2014 (ha) | Schimbări în utilizarea/ folosirea terenurilor 2009-2014(% din anul 2009) |
|---|---------------|--------|--------|--------|--------|--------|---|---|
| | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | | |
| Total | 630436 | 630436 | 630436 | 630436 | 630436 | 630436 | 0 | 0 |
| Terenuri agricole | 309325 | 306192 | 305373 | 305528 | 305528 | 305528 | -3797 | -1.22 |
| Teren arabil | 83784 | 82855 | 81619 | 81657 | 81206 | 81072 | -2712 | -3.23 |
| Pășuni | 98765 | 96495 | 96634 | 96888 | 96888 | 96888 | -1877 | -1.9 |
| Fânețe | 119930 | 120260 | 120658 | 120528 | 120937 | 121019 | 1089 | 0.9 |
| Vii și pepiniere viticole | 243 | 243 | 243 | 243 | 243 | 243 | 0 | 0 |
| Livezi și pepiniere pomicele | 6603 | 6339 | 6219 | 6212 | 6254 | 6306 | -297 | -4.49 |
| Terenuri neagricole total | 321111 | 324244 | 325063 | 324908 | 324908 | 324908 | 3797 | 1.18 |
| Păduri și altă vegetație forestieră din care: | 288572 | 290236 | 290329 | 290041 | 290041 | 290041 | 1469 | 0.5 |
| Ape, bălți | 5368 | 5380 | 5371 | 5387 | 5387 | 5387 | 19 | 0.35 |
| Construcții | 11574 | 12401 | 12721 | 12824 | 12827 | 12827 | 1253 | 10.82 |
| Căi de comunicații și căi ferate | 6235 | 6430 | 6373 | 6389 | 6389 | 6389 | 154 | 2.46 |
| Terenuri degradate și neproductive | 9362 | 9797 | 10269 | 10267 | 10264 | 10264 | 902 | 9.63 |

(Sursa: Institutul Național de Statistică Baza de date TEMPO on-line)

Schimbările în utilizarea solurilor, precum și exploatarea unor resurse naturale într-un ritm mai rapid decât cel în care se pot regenera, au condus la modificări ale suprafeței categoriilor de terenuri din cadrul fondului funciar.

Schimbările înregistrate în utilizarea terenurilor (diferența în ha și în % pentru anul 2014 față de anul 2009) la nivelul județului Maramureș, sunt prezentate în figurile IV.3 și fig. IV.4.

Raportul județean privind starea mediului pentru anul 2023

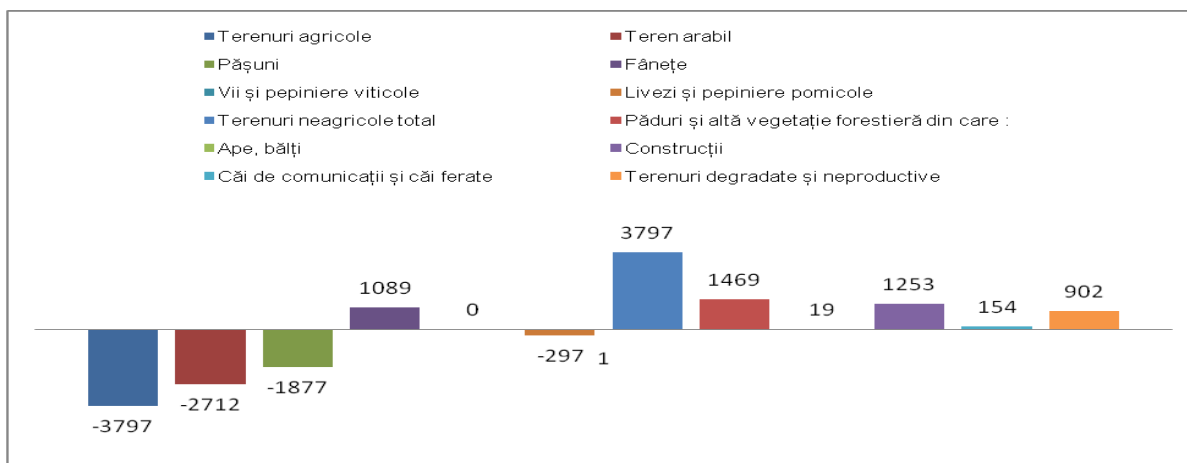


Figura IV.3. Schimbări în acoperirea/utilizarea terenurilor, 2009-2014(ha)
(Sursa: Institutul Național de Statistică Baza de date TEMPO on-line)

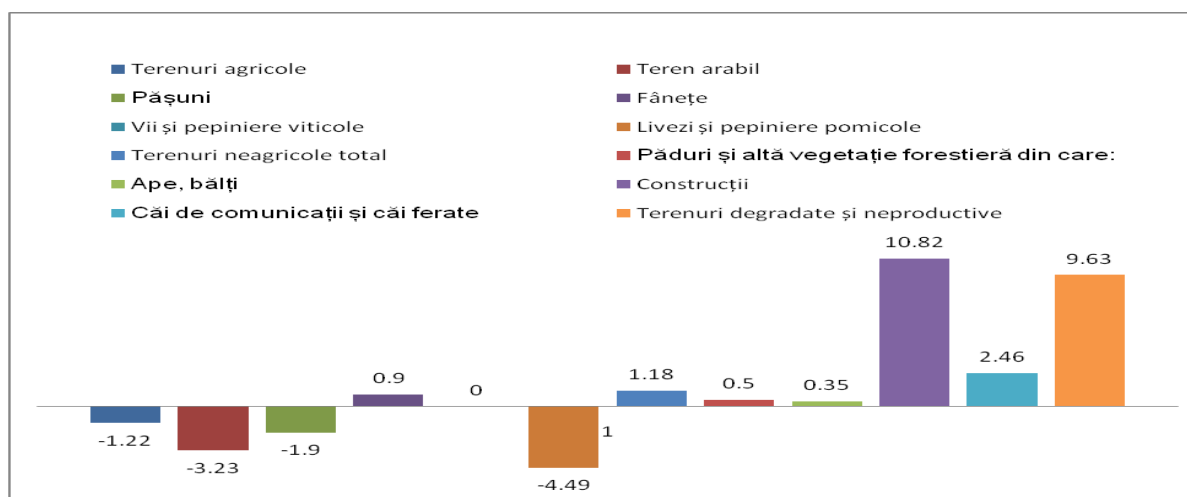


Figura IV.4. Schimbări în acoperirea/utilizarea terenurilor, 2009-2014
(% din 2009)

(Sursa: Institutul Național de Statistică Baza de date TEMPO on-line)

Din figurile de mai sus se observă că zonele intravilane au cunoscut o creștere constantă în detrimentul terenului agricol. Principala cauză a scăderii suprafeței agricole este utilizarea unor terenuri pentru noi construcții, căi de comunicații, ca urmare a tendinței populației urbane, de a construi reședințe de odihnă în mediul rural precum și de nelucrarea, degradarea unor terenuri.

Schimbările înregistrate în utilizarea terenurilor agricole (diferența în ha și în % pentru anul 2014 față de anul 2009) la nivelul județului Maramureș sunt prezentate în figurile IV.5 și IV.6.

Raportul județean privind starea mediului pentru anul 2023

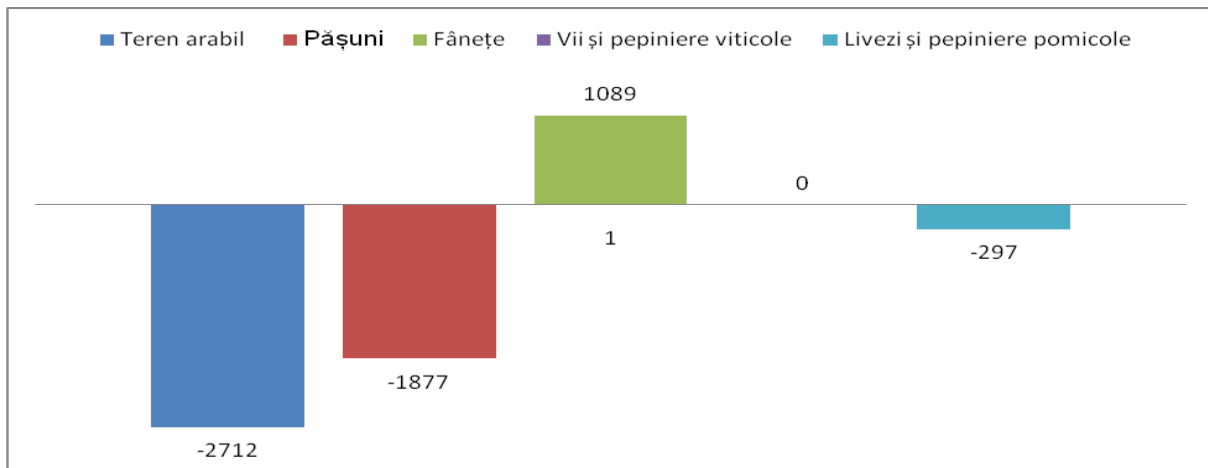


Figura IV.5. Schimbări în acoperirea terenurilor agricole, 2009-2014 (ha)

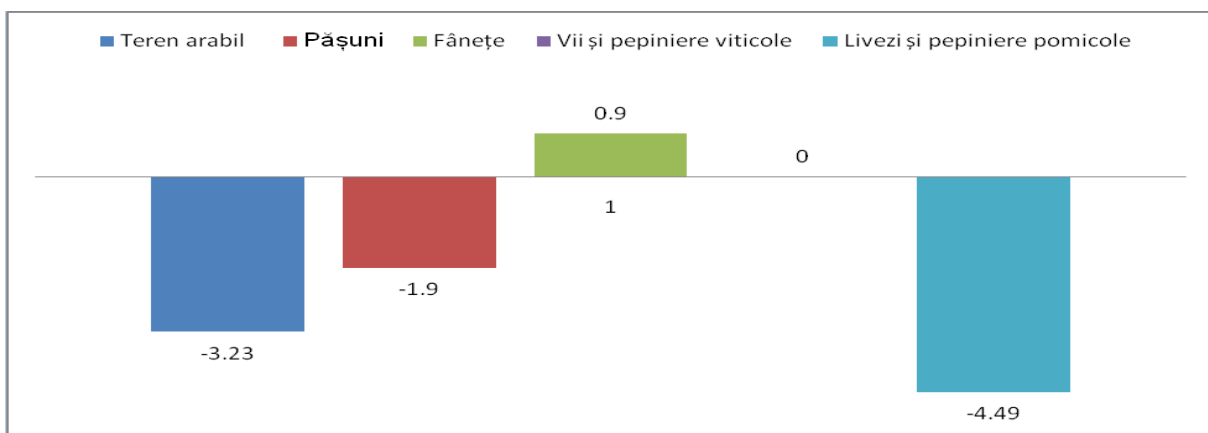


Figura IV.6. Schimbări în acoperirea/utilizarea terenurilor, 2009-2014 (% din 2009)
(Sursa: Institutul Național de Statistică Baza de date TEMPO on-line)

Schimbările în utilizarea terenurilor din 2009 până în 2014 produse au fost la terenurile agricole:

- ✚ S-a transformat, în ultimii 5 ani, 3797ha de teren agricol (1,22% din suprafața agricolă din 2009) în teren neagricol, mai precis în terenuri cu construcții;
- ✚ Au intervenit schimbări în utilizarea terenurilor agricole (terenul arabil s-a micșorat cu - 2712 ha, pășunile cu - 1877 ha, livezile și pepinierele agricole cu - 297 ha; s-a mărit cu +1089 ha fânețele și s-au menținut suprafețele cu vii;
- ✚ Categoria de teren agricol, terenul arabil și pășunile au înregistrat scăderi.

Suprafața agricolă a înregistrat un trend descrescător constant în perioada 2006 - 2014 (figura nr. IV.7).

Raportul județean privind starea mediului pentru anul 2023

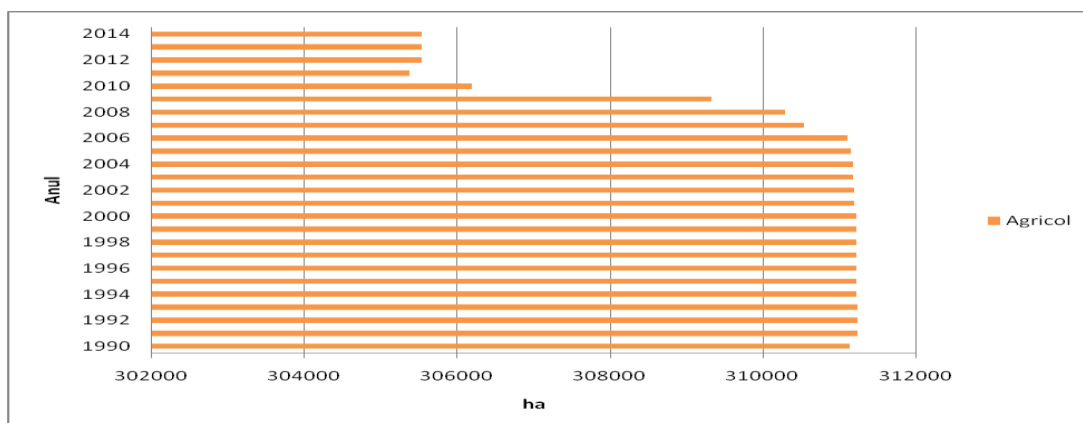


Figura IV.7. Evoluția suprafețelor agricole

Terenurile arabile, cele ocupate cu vii și livezi au înregistrat, de asemenea, scăderi comparativ cu anul 1990 (figurile nr. IV.8, IV.9 și IV.10).

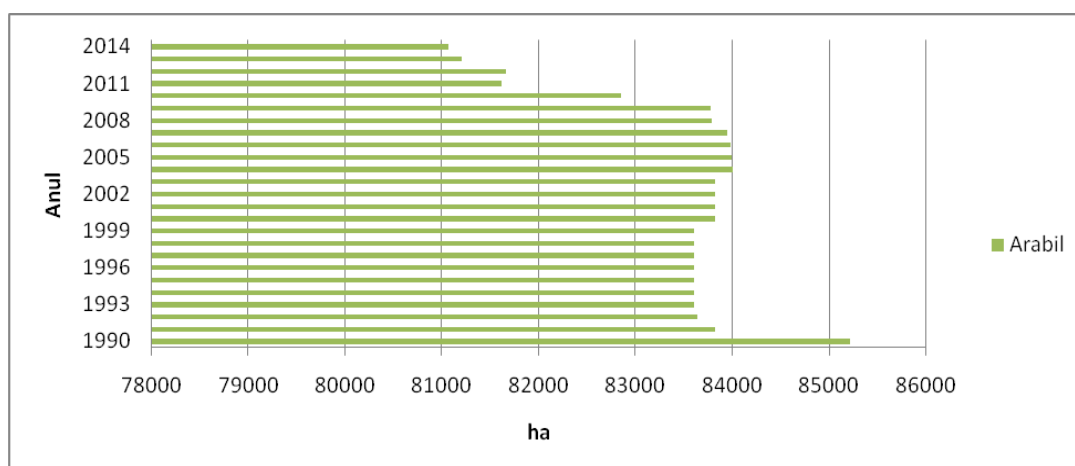


Figura IV.8. Evoluția suprafețelor arabile

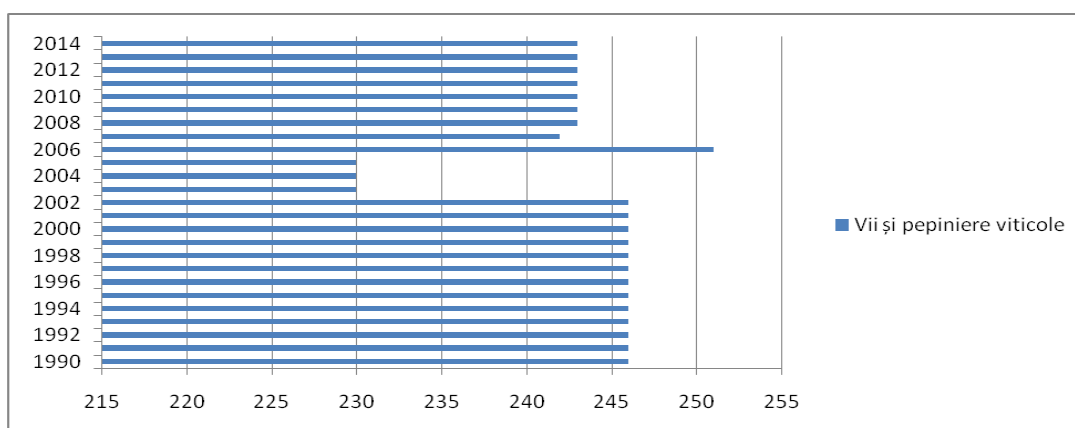


Figura IV.9. Evoluția suprafețelor ocupate de vii și pepiniere viticole

Raportul județean privind starea mediului pentru anul 2023

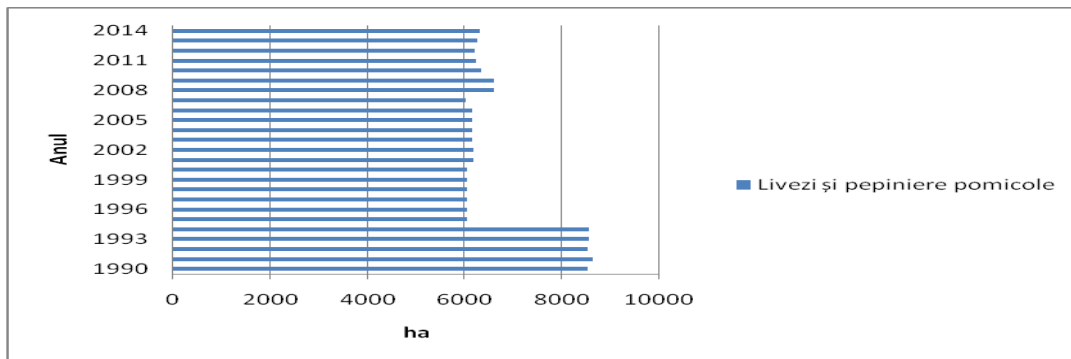


Figura IV.10. Evoluția suprafețelor ocupate de vii și pepiniere viticole

În cazul suprafețelor ocupate cu pășuni s-au constatat creșteri în perioada 1990 - 2000, după care, de asemenea, au scăzut constant (figura nr. IV.11).

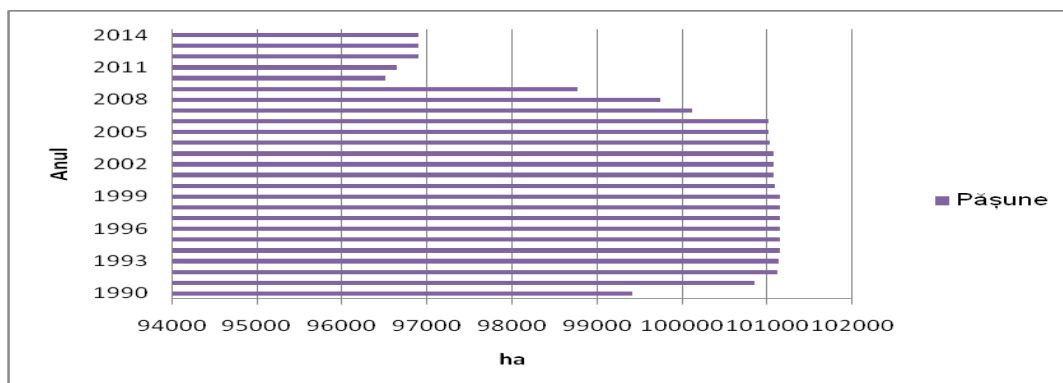


Figura IV.11. Evoluția suprafețelor ocupate de pășune

În perioada 1990 - 2014, suprafețele ocupate cu fânețe au înregistrat un trend crescător cu un maxim la nivelul anului 2014 (figura nr. IV.12).

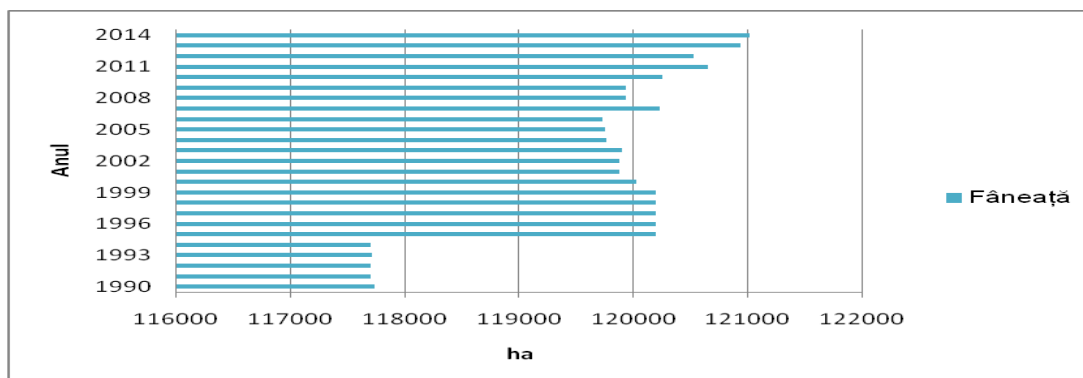


Figura IV.12. Evoluția suprafețelor ocupate de fâneță

Până la finalizarea acțiunii de cadastrare a României de către Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară, seriile de date oficiale rămân cu valorile aferente anului 2014 (în conformitate cu specificațiile Anuarului Statistic al României - 2016).

IV.2. IMPACTUL SCHIMBĂRI UTILIZĂRI TERENURILOR ASUPRA MEDIULUI

IV.2.1. Impactul schimbării utilizării terenurilor asupra terenurilor agricole și habitatelor

Schimbările privind modul de utilizare a terenurilor au afectat suprafețele arealelor naturale și semi-naturale, crescând în acest mod gradul de fragmentare a acestora. Fragmentarea habitatelor este procesul prin care o suprafață mare și continuă a unui habitat este divizată în două sau mai multe fragmente. Pe lângă fenomenul de distrugere integrală a habitatelor, apare și cel de pulverizare prin drumuri, terenuri agricole, medii urbane ori construcții.

O altă cauză a fragmentării este generată de către procesul de extindere și dezvoltare a așezărilor umane. Fragmentarea habitatelor apare și atunci când există aglomerări mari de locuințe, dar și în cazul celor izolate, datorită construcției suplimentare de căi de acces și utilități. Construirea haotică, fără respectarea unei strategii de urbanism coerentă și consecventă conduce la utilizarea nejudicioasă a zonelor destinate pentru construcții și extinderea acestora în detrimentul celor naturale.

Dezvoltarea urbană necontrolată, periurbanizarea și transferul de populație din mediul rural, însoțite de distrugerea ecosistemelor din zonele urbane (diminuarea spațiilor verzi, construcții pe spațiile verzi, tăierea arborilor, distrugerea cuiburilor etc.) și de măsuri insuficiente pentru colectarea și tratarea corespunzătoare a deșeurilor și a apelor uzate au efecte negative considerabile, atât asupra biodiversității, cât și asupra calității vieții.

Din tabelul prezentat mai jos se observă că:

- suprafața de păduri și altă vegetație forestieră a crescut cu 1469 ha;
- suprafața ocupată de pășuni a scăzut cu 1877 ha. Creșterea presiunii asupra suprafețelor ocupate de pășuni se datorează expansiunii intravilanului în defavoarea extravilanului ce a condus la reducerea suprafețelor fânețelor limitrofe localităților aflate în expansiune ca suprafață.

Tabelul IV.4. Schimbări în acoperirea/utilizarea terenurilor, în perioada 2009 - 2014

| Categoría de acoperire | Suprafața(ha) | | | | | | Schimbări în utilizare a/ folosirea terenurilor or 2009-2014(ha) | Schimbări în utilizare a/ folosirea terenurilor or 2009-2014 (% din anul 2009) |
|------------------------|---------------|--------|--------|--------|--------|--------|--|--|
| | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | | |
| Terenuri agricole | 309325 | 306192 | 305373 | 305528 | 305528 | 305528 | -3797 | -1.22 |
| Pășuni | 98765 | 96495 | 96634 | 96888 | 96888 | 96888 | -1877 | -1.9 |

Raportul județean privind starea mediului pentru anul 2023

| | | | | | | | | |
|-------------------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|------|------|
| Terenuri neagricole total | 321111 | 324244 | 325063 | 324908 | 324908 | 324908 | 3797 | 1.18 |
| Păduri și altă vegetație forestieră | 288572 | 290236 | 290329 | 290041 | 290041 | 290041 | 1469 | 0.5 |

Schimbarea utilizării terenurilor poate determina fragmentarea habitatelor și implicit poate afecta distribuția speciilor care ocupă un anumit areal.

Extinderea și intensificarea sistemelor de producție agricole prin transformarea unor ecosisteme natural sau semi-naturale în terenuri arabile și amenajarea lor pentru aplicarea tehnologiilor de producție intensive, manifestă o presiune majoră asupra biodiversității. Conversia terenurilor în scopul dezvoltării urbane, industriale, agricole, turistice sau pentru transport, reprezintă cauza principală a pierderii de biodiversitate, ducând la degradarea, distrugerea și fragmentarea habitatelor. De exemplu, pajiștile semi-naturale prezintă cele mai valoroase ecosisteme din categoria terenurilor agricole, dar renunțarea în unele zone la activitățile agricole tradiționale (cosit, pășunat) conduce la degradarea habitatelor și la modificări de peisaj. Cu deosebire, în zona montană există o tendință de abandonare a activităților agricole, mai ales în cazul pajiștilor semi-naturale.

Dacă în trecut, principala amenințare o reprezenta conversia diferitelor tipuri de habitate în terenuri agricole pentru monoculturi, inclusiv prin distrugerea unor importante suprafețe de zone, în prezent, conversia habitatelor naturale se menține ca o amenințare directă, vizibilă în special în următoarele cazuri: drenarea pajiștilor umede și conversia în terenuri arabile sau pășuni; regularizarea râurilor și distrugerea ecosistemelor aluviale; împădurirea pajiștilor cu productivitate scăzută; distrugerea vegetației arbustive pentru extinderea suprafețelor pășunilor; abandonarea pajiștilor și pășunilor, în special în zonele înalte, mai greu accesibile, care vor fi invadate de vegetația forestieră.

IV.3. FACTORII DETERMINANȚI AI SCHIMBĂRI UTILIZĂRII TERENURIILOR

IV.3.1. Modificarea densității populației

Caracteristicile demografice (număr total populație, densitate, structura pe vârste), joacă un rol important în starea factorilor de mediu. Consumul determină nevoia de resurse, bunuri și servicii influențând în mod direct presiunile care se exercită asupra mediului.

Din totalul populației stabile, în anul 2023 de 451622 locuitori, 252537 locuitori (55,91% din total) locuiau în mediul urban, iar 199085 în mediul rural (44,08%). Din perspectiva gradului de urbanizare (55,91%, față de 53,62% la nivel național), județul Maramureș ocupă o poziție medie în context național.

Raportul județean privind starea mediului pentru anul 2023

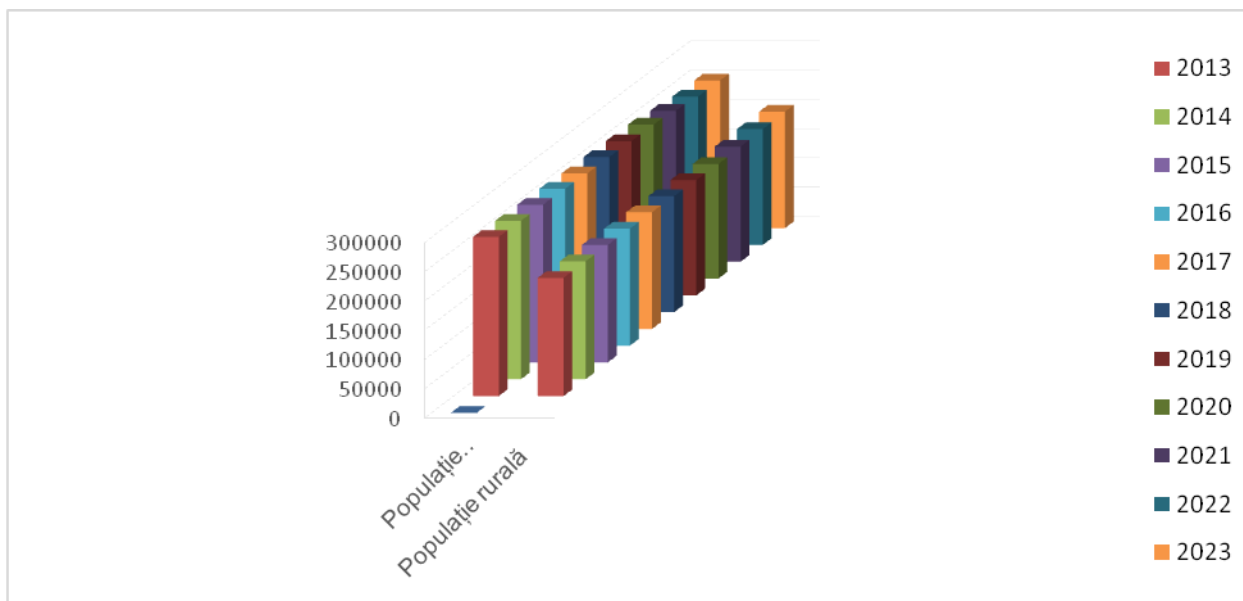


Figura IV.3.1. Evoluția populației urbane și rurale în perioada 2013 - 2023

Având în vedere că majoritatea orașelor din județ înregistrează un declin demografic accentuat, este recomandată stoparea fenomenului de extindere a intravilanului acestora, care implică pe termen lung costuri ridicate pentru administrație (de ex. cu extinderea rețelelor tehnicoedilitare sau a celor de transport), și adoptarea modelului de oraș compact, prin creșterea densității construcțiilor în limitele existente.

IV.3.2. Expansiunea urbană

✓ *Ocuparea terenurilor*

Cod indicator România: RO 14

Cod indicator AEM: CSI 14

DENUMIRE: OCUPAREA TERENULUI

DEFINIȚIE: Indicatorul prezintă schimbarea cantitativă a ocupării terenurilor agricole, împădurite, semi-naturale și naturale prin expansiunea terenurilor urbane și artificiale. Include zonele impermeabilizate de construcții și infrastructura urbană, precum și spațiile verzi urbane, complexe sportive și de recreere umană.

În intervalul 2007 - 2014, suprafața județului Maramureș a rămas constantă, respectiv 630.436 ha, ceea ce reprezintă 2,6% din suprafața totală a României. Dintre acestea, 426.706 ha (67,7% din total) se aflau în proprietate privată, iar 203.730 (32,3%) în proprietate publică. Față de anul 2007, se constată o reducere a suprafeței terenurilor aflate în proprietate privată cu 18.424 ha¹⁴⁶, mai ales ca urmare a modificării regimului de proprietate a unor păduri.

În ceea ce privește modul de utilizare a terenurilor, 48,5% din teritoriul județean este reprezentat de suprafețe cu destinație agricolă, iar 51,5% de suprafețe non-agricole. Față de anul 2007, schimbările în scurta utilizării terenurilor sunt minore și constau din creșterea suprafețelor non-agricole cu 5.017 ha, în defavoarea celor agricole. Mai exact,

Raportul județean privind starea mediului pentru anul 2023

terenurile arabile au scăzut cu 2.874 ha, iar pășunile cu 3.225 ha, în timp ce suprafețele ocupate de păduri au crescut cu 1.342 ha, cele construite cu 1.351 ha, iar cele degradate și neproductive cu 2.267 ha.

O creștere mai semnificativă a suprafețelor non-agricole, ca urmare a scoaterii unor terenuri din circuitul agricol, s-a înregistrat, în perioada 2007-2014, în localitățile: Desești (1.550 ha), Baia Mare (1.374 ha), Vișeu de Jos (628 ha), Tăuții Măgherauș (231 ha), Băița de sub Codru (587 ha), Cicârlău (333 ha), Șișești (341 ha), Băsești (96 ha), Recea (79 ha), Strâmtura (38 ha), Bârsana (30 ha), Dumbrăvița (10 ha)150. Cele mai multe dintre acestea sunt amplasate în jurul municipiului Baia Mare, unde s-au realizat cele mai multe investiții în domeniul funcțiunilor industriale, comerciale, rezidențiale, de servicii etc.

Ocuparea terenurilor la nivelul județului Maramureș pe categorii de ocupare a terenurilor este prezentă în figura IV.10.

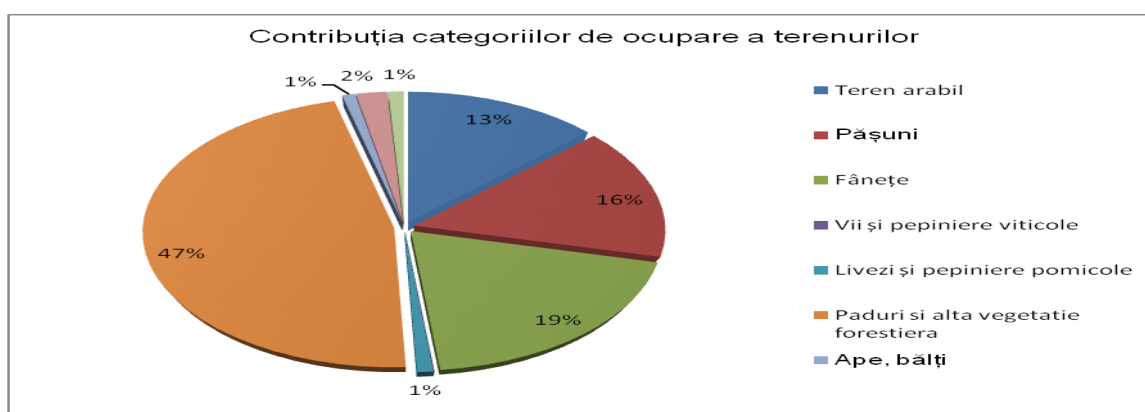


Figura IV.10. Ocuparea terenurilor la nivelul județului Maramureș pe categorii de ocupare a terenurilor

(Sursa: Institutul Național de Statistică Baza de date TEMPO on-line)

În ceea ce privește suprafețele intravilane ale orașelor, acestea totalizau, în anul 2022, 29654 de hectare, comparativ cu anul 2011 când totalizau 28381 ha. Creșterile au fost înregistrate în Baia Mare(+937 ha), Baia Sprie (+674 ha), Borșa (+1832 ha), Seini(+1137 ha), Tăuții Măgherauș(+83 ha) și Târgu Lăpuș(+93 ha) rămânând neschimbate în Sighetu Marmăției, Cavnic, Dragomirești, Ulmeni și Vișeu de Sus.

Raportul județean privind starea mediului pentru anul 2023

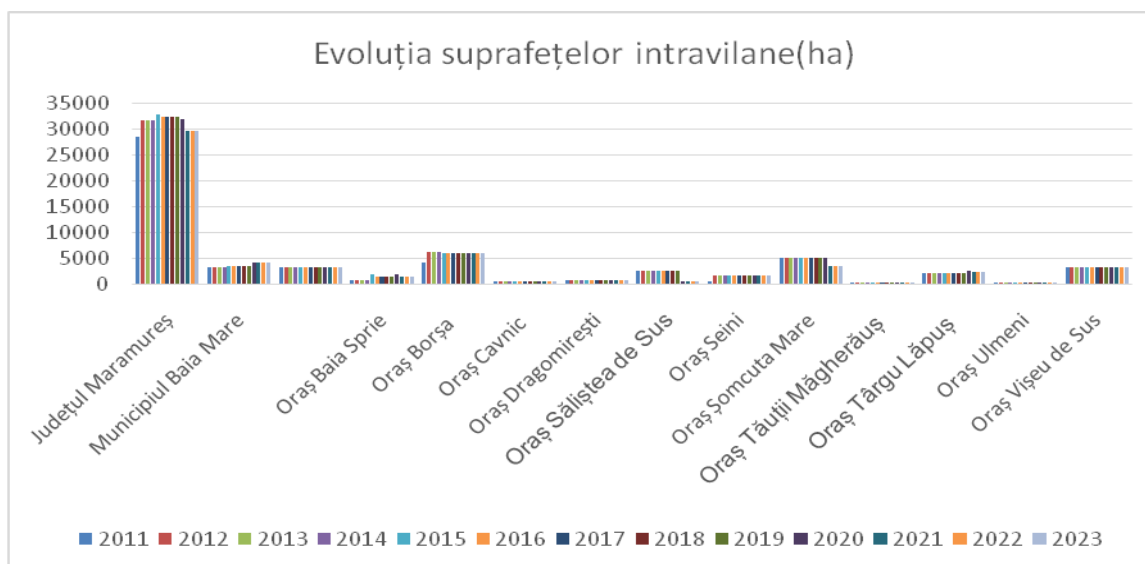


Figura IV.11. Suprafețe intravilane ale localităților urbane din județul Maramureș (Sursa: Institutul Național de Statistică Baza de date TEMPO on-line)

Utilizarea terenurilor este determinată de o serie de factori importanți:

- creșterea cererii pentru spații de locuit/persoană;
- legătura dintre activitatea economică, creșterea mobilității și creșterea infrastructurii de transport care conduc la absorbția de teren în zona urbană;
- creșterea cererii pentru spații de recreere și petrecerea timpului liber.

Impactul urbanizării depinde de suprafața de teren ocupată și de intensitatea de utilizare a terenurilor, de exemplu, gradul de impermeabilizare a solului și densitatea populației. Ocuparea terenului prin extinderea urbană și a infrastructurii respective este, în general, ireversibilă și conduce la impermeabilizarea solului ca urmare a acoperirii terenurilor cu locuințe, drumuri și alte lucrări de construcții. Ocuparea terenurilor urbane consumă cea mai mare parte din suprafața terenurilor agricole, și reduce spațiul pentru habitate și ecosisteme care furnizează servicii importante, cum ar fi reglarea echilibrului apei și protecția împotriva inundațiilor.

Terenurile ocupate de suprafețele construite și infrastructura densă conectează așezările umane și fragmentează peisajele. Acest lucru fiind, de asemenea, o sursă importantă de poluare a apei, solului și a aerului.

În plus, densitatea scăzută a populației - un rezultat al extinderii urbane - necesită mai multă energie pentru transport și încălzire sau răcire. Consecințele stilului de viață urbană, cum ar fi poluarea aerului, zgomotul, emisiile de gaze cu efect de seră și impactul asupra serviciilor ecosistemelor, se fac simțite în zonele urbane, precum și în regiunile învecinate ale acestora.

✓ *Ocuparea terenurilor prin infrastructura de transport*

Cod indicator România: RO 68

Cod indicator AEM: TERM 08

DENUMIRE: OCUPAREA TERENULUI PRIN INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT

DEFINIȚIE: Indicatorul prezintă terenul ocupat prin infrastructura de transport

Raportul județean privind starea mediului pentru anul 2023

Un alt indicator care exprimă expansiunea urbană este „Ocuparea terenului prin infrastructura de transport”, indicator care reprezintă terenul ocupat anual pe moduri de transport, inclusiv terenul ocupat direct (zona acoperită de infrastructura de transport) și indirect (pentru zone de securitate, intersecții și zone de servicii, stații de benzină, parcări).

Transportul rutier este de departe cel mai mare consumator de teren, ocupând aproximativ 88% din suprafața totală a terenurilor utilizate pentru transport la nivel național. Transportul feroviar este responsabil doar pentru 12% din suprafața totală.

Impactul potențial asupra mediului al infrastructurii de transport depinde foarte mult de tipul de teren afectat precum și de împrejurimile sale. Factori importanți care trebuie luați în considerare sunt caracteristicile infrastructurii, care determină impactul vizual asupra peisajului și măsura în care infrastructura constituie o barieră care împiedică circulația animalelor sau a oamenilor. Terenul ocupat din ariile naturale precum și cel fragmentat de infrastructuri liniare (drumuri, căi ferate, canale) diminuează biodiversitatea. Terenul ocupat din agricultură sau silvicultură poate avea efecte dăunătoare asupra mediului, precum și impact socio-economic.

Eficiența de utilizare a terenului (raportul dintre utilizarea terenurilor și capacitatea de transport a infrastructurii) variază în funcție de tipul de infrastructură; căile ferate au nevoie de cel mai puțin teren pe unitatea de transport. Transportul urban (locuri de parcare, drumuri, stații de benzină, etc) ocupă suprafețe de teren din ce în ce mai mari. Construirea de noi drumuri în zonele urbane, în multe cazuri, nu reduce congestia, deoarece spațiul rutier suplimentar este rapid ocupat de noul trafic. Acest lucru nu încurajează nici transportul public, necesar pentru a reduce congestia în traficul urban.

În tabelul IV.7. sunt prezentate date privind infrastructura de transport rutier din județul Maramureș, în perioada 2013 - 2023, unde se observă o creștere nesemnificativă de la an la an, pentru lungimea drumurilor publice.

Tabelul IV.7. Infrastructura de transport rutier, pe categorii de drumuri

| | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 | Evoluție |
|----------------------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|----------|
| Total | 1783 | 1810 | 1810 | 1809 | 1809 | 1809 | 1791 | 1792 | 1795 | 1799 | 1799 | 1.008 |
| Nationale | 365 | 373 | 372 | 371 | 371 | 371 | 373 | 374 | 377 | 377 | 377 | 1.077 |
| Județene și comunale | 1418 | 1437 | 1438 | 1438 | 1438 | 1438 | 1418 | 1418 | 1418 | 1422 | 1422 | 1.017 |
| Județene | 786 | 786 | 785 | 785 | 785 | 785 | 786 | 786 | 786 | 790 | 790 | 0.993 |
| Comunale | 632 | 651 | 653 | 653 | 653 | 653 | 632 | 632 | 632 | 632 | 632 | 1.048 |

Raportul județean privind starea mediului pentru anul 2023

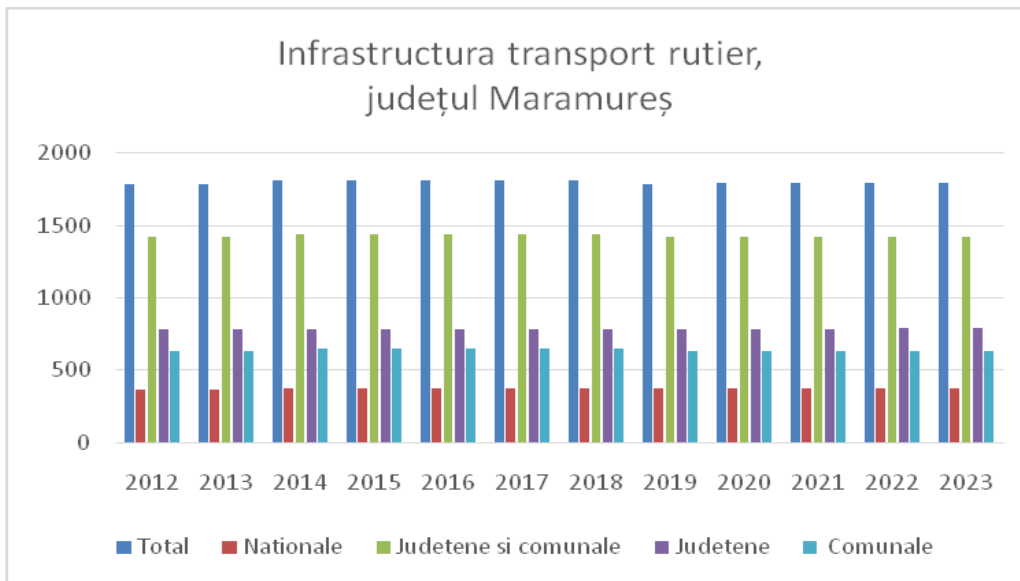


Figura IV.11. Infrastructura de transport rutier pe categorii de drumuri
(Sursa: Institutul Național de Statistică Baza de date TEMPO on-line)

În perioada 2013 - 2023, lungimea drumurilor publice s-a modificat cu 1,008%.

În tabelul IV.8. sunt prezentate datele privind infrastructura de transport feroviar, în perioada 2013 - 2023, unde se observă că valorile au crescut în anul 2023 față de anul 2013.

Tabelul IV.8. Lungimea liniilor de cale ferată în exploatare, în perioada 2013 - 2023

| Liniile de cale ferată | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
|------------------------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| Total | 207 | 207 | 207 | 207 | 207 | 207 | 207 | 207 | 207 | 219 | 215 |
| Linii normale | 133 | 133 | 133 | 133 | 133 | 133 | 133 | 133 | 133 | 182 | 178 |

La nivel județului Maramureș, în anul 2023 comparativ cu anul 2013, în evoluția transportului rutier și feroviar se constată o mică creștere.

În județul Maramureș, s-a observat că suprafața folosită pentru zonele rezidențiale a crescut mai mult decât suprafața folosită pentru transport, marcând tendința spre orașe mai dispersate.

IV.4. PROGNOZE ȘI ACȚIUNI ÎNTREPRINSE PRIVIND UTILIZAREA TERENURILOR

Ocuparea terenului prin extinderea urbană și a infrastructurii respective este, în general, ireversibilă și conduce la impermeabilizarea solului ca urmare a acoperirii terenurilor cu locuințe, drumuri și alte lucrări de construcții.

Ocuparea terenurilor urbane consumă cea mai mare parte din suprafața terenurilor agricole și reduce spațiul pentru habitate și ecosisteme care asigură spre exemplu reglarea echilibrului apei și implicit protecția împotriva inundațiilor. În plus, densitatea scăzută a populației (un rezultat al extinderii urbane), necesită mai multă energie pentru transport și încălzire sau răcire. Consecințele stilului de viață urbană, cum

Raportul județean privind starea mediului pentru anul 2023

ar fi poluarea aerului, zgomotul, emisiile de gaze cu efect de seră și impactul asupra serviciilor ecosistemelor, se fac simțite în zonele urbane și vecinătăți lor.

Coeziunea teritorială presupune adecvarea resurselor teritoriului (naturale și antropice) la necesitățile dezvoltării socio-economice în vederea eliminării disparităților și disfuncționalităților între diferite unități spațiale în condițiile păstrării diversității naturale și culturale ale regiunilor.

Amenajarea teritoriului are un caracter predominant strategic, stabilind direcțiile de dezvoltare în profil spațial, care se determină pe baza analizelor multidisciplinare și a sintezelor interdisciplinare.

Documentele care rezultă din acest proces au un caracter atât tehnic, prin coordonările spațiale pe principiul maximalizării sinergiilor potențiale ale dezvoltării sectoriale în teritoriu, cât și legal, având în vedere că, după aprobarea documentațiilor, acestea devin norme de dezvoltare spațială pentru teritoriul respectiv.

Planurile de amenajare a teritoriului constituie fundamentarea tehnică și asumarea politică și legală a strategiilor în vederea accesului la finanțarea programelor și proiectelor din fonduri naționale și europene, în particular prin Programul Operațional Regional și Programele Operaționale Sectoriale. În cadrul acțiunii de aplicare a Planului de Amenajare a Teritoriului Național au fost aprobate prin lege, până în luna septembrie a anului 2008, cinci secțiuni: rețele de transport, apă, arii protejate, rețeaua de localități, zone de risc natural, zone turistice.

Analizând datele care au fundamentat acest capitol remarcăm că utilizarea terenurilor în județ a rămas aproximativ la fel în ultimii 5 ani.

În condițiile specifice ale României, clarificarea regimului juridic al proprietății asupra terenurilor - fie intravilane (construibile), fie extravilane (preponderent agricole, silvice sau perimetre naturale protejate) - printr-un sistem cadastral adecvat reprezintă obiectul principal al dezvoltării teritoriale sănătoase și precede stabilirea regimului tehnic și economic prin documentații de urbanism.